

#6

กาถิ คำจันท์

แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

ขุนนนท์เขตรอำรุง (เจริญ รัตนাপณนท)

ปลัดกรม

ในดมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงดพบุรีราเมศวร์

ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๔๙๒

ขุนนันทเขตต์อำรุง
(เจริญ รัตนูปถนณฑ์)

ชาติะ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๒๗

มฤตะ วันที่ ๕ มกราคม ๒๔๕๒

ประวัติย่อ

ขุนนันทเขตระอำรุง (เจริญ รัตนานนท์)

ปลัดกรมในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

บุคคลทั่วไปนิยมเรียกชื่อ ขุนนันทเขตระอำรุง ว่า
ปลัดกรมเจริญ เกิดเมื่อ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๒๗
ตรงกับวันเสาร์ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีวอก จ.ศ. ๑๓๔๖
เป็นบุตรนายไป้ว นางพุดอัย รัตนานนท์ เกิดที่ตำบล
กอนแก้ว อำเภอบางค้อ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพี่น้อง
ชาย — หญิง ทั้งหมด ๕ คน

หรั่ง ชาย

เหลยม ชาย

ไข ชาย

บัน หญิง

ปลัดกรมเจริญได้จากบ้านเกิดอันเบญจเดิมเข้ามา
อยู่ในกรุงเทพฯ ณ วัดเทพศิรินทราวาส ในตำแหน่งของ
ดมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปัจจุบัน) เมื่ออายุได้ ๓๒ ปี
ตรงกับพุทธศักราช ๒๔๓๕ และได้ย้ายจากวัดเทพศิรินทร์
ไปเวียนหนังสือต่อที่ตึกหน้าถนนกุกุหลาบ จนกระทั่งอายุ
ครบที่จะบวชตามประเพณีได้แล้ว จึงอุปถัมภ์บวชพัทธ
สีมาวัดเทพศิรินทร์นั้น อุปถัมภ์อยู่ที่วัดพระธาตุนคร เมื่อ
ลาออกจากเทศบวรชิต ก็ได้เข้าถวายตัวอยู่กับสมเด็จพระ
เจ้าฟ้ากรมหลวงอดิศอภราชเมธี (ครั้งยังดำรงพระยศ
เป็นกรมขุนอดิศอภราชเมธี) และได้ทูลขอให้ทรงฝากเข้า
รับราชการตามสมควรแก่ฐานะทางบ้าน หากแต่สมเด็จพระ
พระองค์นั้นพอพระทัยในอัธยาศัย จึงทรงรับเป็นผู้
อุปถัมภ์อุปถัมภ์โดยพระองค์เอง และได้ทรงแต่งตั้งให้
เป็นจางวางตตอดจนเป็นปลัดกรมในพระองค์ เป็นท
วางพระทัย โดยลำดับ

ในคราวที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอดิศอภราชเมธี
เสด็จดำรงตำแหน่งอุปราชในหัวเมืองบักซ์ไค ปลัด

กรมเจริญก็ได้ โดยเสด็จติดตามพระองค์ท่านไปด้วย และ
 อยู่รับใช้สนองพระเดชพระคุณอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา
 ๑๖ ปีที่อยู่ห้อมเมืองบักขุได้นั้น ได้รับพระราชทานราช
 ทินนามเป็น ขุนนันทเขตต์ธำรง ไผ่ธำรง โดยเสด็จ ครอง
 ด้วย

มีเรื่องเล่าว่า หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงธวั
 ฑราเมศวร์ เสด็จกลับมานครวัดตำแหน่งเสนาบดีกระทรวง
 มหาดไทยครั้งนั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงนิภานพดล กรม
 ขุนอุทองเขตต์ธำรง ซึ่งเป็นพระชนนีสุภกนิใน
 พระองค์ ท่านได้ทูลขอปลัดกรมเจริญ ไปเป็นเจ้ากรม
 ทางสมเด็จพระกรมขุนอุทองด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง แต่มิได้
 ประทานให้ดังที่ทูลขอมา

ปลัดกรมเจริญ จึงเป็นผู้ที่อยู่รับใช้ใกล้ชิดในสม
 เด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงธวัฑราเมศวร์ตลอดมา และได้รับ
 ความไว้วางพระทัยเป็นพิเศษในฐานะเป็นผู้ทูลสั่งตั้ง
 อยู่ในกตเวทีตาคุณ ได้รับมอบให้เป็นผู้ดูแลจัดการผล
 ประโยชน์ทางต้นของราชตระกูลสืบมาจนในยุคสุดท้าย

เจริญเป็นทนต์บดอและเคารพในระหว่างผู้ ได้เข้าไปติดคอ
 คบหา ตั้งใจเมื่อแม่ให้ความสะดวกและให้ความเป็น
 ชรรนแก่บุคคลในองงวนท้อ ๆ ไป ความดีงามของ
 ปลัดกรมเจริญนปรากฏเป็นทนต์ประจักษ์ โดยทั่วไปอยู่แต่
 ปลัดกรมเจริญนบ่งยเป็น โรคมะเร็งชายคืบ กระเสาะ
 กระแสะอยู่นานประมาณ ๗ เดือนเศษ ครั้นถึงวันที่ ๕
 มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๒ เวลาบ่าย ๑๕.๐๐ น. เศษ มรณ-
 กรรม ก็ปรากฏดวงซวด อนุชิตมด้วยความดีงาม ของท่าน
 ปลัดกรมไปแต่โดยมีใครจะคาดคะเนถึง ยิ่งความ
 เศร้าสลดแก่บรรดาญาติ และมิตร ที่สนิทเป็นอย่างที่สุด
 ตั้งใจแต่ร่อยแห่งคนงามความดี เป็นสิ่งจรรกไว้แก่คนท
 เคารพนบดอในเบื้องหลัง เป็นอันดีสง่า ความดีแห่ง
 บุคคลนั้น ย่อมไม่พราวจาก โดกันไปได้เลย ดังเช่นท่าน
 ปลัดกรมเจริญน

๕๐๘
ถากคำฉันท

๑๑	๑๒
๑ สัทธาอาคมอภิวันต์	อัญชลีกรประนม
เหนือเศียรศรีโรตม	บังคมบาทพระลาคทา
๑ อันเป็นขันโลกเกษ	ท้าวเวศไตรยโลกา
ทรงญาณปรีชา	มहिมามหิศจรรย
๑ เป็นครุแก่เทพา	แลมณขยสขสรพ
นรเทพบังคมคล	ยชอภิวันต์ศศตี
๑ มีทพจกษญาณ	สองท้าวโลกย์อาตริ
เหนในอศิตมิ	อนาคตประจขัน
๑ ตรีสรวิไสยสทว	อนชิตเนองนนต
ท้วยพุทธสัพพัญ	ณวิสิสุพิเคษญาณ
๑ ขอนบในยัวยาท	ยุคตนารถขมออารย
ขอถวายนมคการ	ประน้อมจิตรจงถวิล
๑ ปางลาคทาจารย์	เป็นสกุณโกกิล
ปวีชาล้ำแก่นคิน	สั่งสอนสทวสยไสมย

๑ ปางเสด็จสู่หิมเวศ
แสดงธรรมตรีสไตร

๑ เธอให้น้ำวนิทานกาล
อุประไมยในกระษัตริ

๑ สยสัศวทวัธเรศ
สรุสัขทรูปา

๑ รูปโคในสงสาร
สำเนียงเสียงโคม

๑ เทพาอัสเรนทร์
ยพันไตรยโลกา

๑ ผู้โคแลเปรมปราชัญญ์
หนีหน้าจากมือมาร

๑ เกิดมาในไตรภพ
ขเขือในคณหา

๑ ผู้โคแลพึงหน้าย
สุะกลวิวาไลย

ในประเทศพนาไลย

แก่ขณมุขขัณษ

ในอดีตอันมี

อันตรกคกำฤษนา

มีประเภทนานา

พึงจะยวลจะยินดี

จะปนปานรูปสัตรี

อันเปรียบเสียงกานทา

วิทเขนทร์คนธรรพา

ทวัยราคาฤาตีกาล

สามารถปรีชาญาณ

คือตักเกลศโมหา

พึงประสยสงงสารา

สัศวโลกยหลงไหล

จะพันข่ายจำนองใน

บทนโสมกัณกาล

๑ ผู้ใดเส่นหา
หว่ายวลในสงสาร

๑ สมเด็จพระวราณาณ
แสดทงเหตุแต่ก่อนไกล

๑ มิกทำจลาจล
ขบถต่อสวามี่

๒๘
๑ จะแสดทงนิทาน
ล่งลข้แล่วไกล
ฤทธิเดชชาญไชย
พรหมทตจักรี

๑ เป็นบันประธา
พาราณสี
ขจรทวัธรรณ
เทียบเท่าถึงสอง

รูปกานกาจะเวียนนาน
กลวเกลศสมุทไทย

จึงกล่าวสารยันทุลไชย
อันอุยัตในสัตรี

เช่นพิกลอันอัปร
วิปริตกำเรือบใน ๗๖

ในอดีตกาล
ยังมีนฤเบศร์
สมมุตินามไทย

ครองกรุงเสมา
ปรากฏยศเกียรติ
ขบถกลขบมี

๑ พระเสวยไอศวรรย์

ขเนกเนืองนอง

ศฤงฆารเวียงรอง

พระธรรมวินัย

สมบัตินันต์

มียศยริวาร

เชอส์ถิตย์ในคลอง

๑ มี่ปร่างคพิมาน

เพียงพิมานไทรย

กรุงเทพศรีในย

วิโรจวงศ์

รัตนคฤหสถาน

ตริงษาเทวโลกย์

วิเศษ โภโค

๑ เมอพิศพระมณ

เมรมาศศิริ

เจตชนอนม

พิภพไครจะปาน

เทียรทองตั้งงยล

พรรณรายหลายทลัน

เป็นเฉดมธাত্র

๑ มีนพรรณรง

เปล่งแสงซัชวาลัย

วิจิตรโอฬาร

ขนมณีหลายพรรณ

มีเพียงสริยปลั่ง

อำภอยทวัค

แสงสุวรรณแกมกาญ

๑ ปราบการข่มค่าย	หอรขเวียงราย
เชองเทอญคอบรร	พตคิรวรตน
แห่งห้องหิมวันต์	มินามลัตยรร
สงสทไพรพนม	
๑ ภาทวอเวศ	พิศาลพิเคษ
นัคเรคคอกม	ประคิตประคัย
สรวพยวรมย	เพียงพิมานพรหม
โสพิศสรอยสวรค	
๑ พระเกวียติปราบก	สรวเสวญเยรยค
ยงอมรแมนสวรค	มหิมานานนค
อคิเรกมทรรค	ผุงอรินทรขอยยนต์
พ่ายแพ้แต่ไกล	
๑ มีพริยเสนา	พหลโยธา
เพียงแผ่นดินไทรย	สามารถอาจรค
คตูกคิลเกวียงไกร	ทวยหารชาญไชย
ฮาขปราบไพ	

๑ มื้อวรรคชายา

ทรงนามกาก

ทรงเขวกระษัตริ

เพียงอัยศรสุวรรณ

เป็นขันสตา

วรงค์เพรศเพรา

เป็นเฉลิมโลกิ

๑ พิศกักรณิวเมือง

ไรเกษคอกัน

กลกลขบษัน

ปานขอไอยรา

ปรากฏเรียบปรากฏทอง

พระกรรณนฤมล

นาสาสรพสุรพ

๑ คางคอกคางสัท

โอยชูแยมเจรจา

ยะยบเกษา

วิเศษเลียมสาร

สอคอมฤคิ

แสงทนต์คำขัลย

คิงขกภุมรา

๑ คิวคอเกาทันท์

คังตามฤคปาน

สมสรรพวงคพาน

คังงถานยรรยงค์

ไนยเนตรเพียงมัน

เขวอ้อนท่อนกลม

พระทรวงเขวมาลัย

๙
๑ กรรค์องวงคช

นระเน่งน้อยทรง

พิภณค้อยง

คุดมเต่งทวงมาลัย

๑ พระสุรตำเนียง

ยวลจิตรลงลาญ

พิศวาสแตกกาล

ขำมฤตย์ ไสจรตรง

๑ ไครพิศพิศไสมย

เนตรเพียงพิศวง

มุงมากจิตรง

ขงคชรรคชายา

๑ ท้าวสงวนอรไทย

จักษราชา

เคียงในวนิตา

ชเรศมณฑล

๙ ๙ ๙
นวน้อยช้อยชค

๙ ๙ ๙ ๙ ๙
วรลกษณสรพสรพ

๙
กชมาลัยผาง

๙
ไพรเราะเพราะเพรียง

ไครยีนพพนาท

เสนาะหฤทัยปาน

๙
ต้องจิตรคิกไนย

ไครเสพลังวาศ

๙
ใจเสนหื้อนงค

๙
คอกแก้วแววไน

๙
หื้อนให้ระคาย

๙
ปราภฏฐรา

๑ มีสนมบริวาร

ชเนกอนนต

ในปรางค์พิมล

สมบรมณขัตติ

๑ ตั้งคารากกร

หมคเมษวาค

อำพลรุจิ

เวหาคหาวหน

๑ สองวรกกระษัตริ

พิพัฒมมงคล

เสนารพล

เทษรทองรจนา

๑ สมเด็จพระพรหมทัต

มีพระหฤทัยปรา

๑ ไคร่ทรงสกาภล

จะเสด็จออกโรงธาร

๑ เคยทรงกวยสามนต์

สับรรณวาสกร

ประคัยเขาวมาลย์

หมนทกพนนาง

พิมานไพชยนต์

คายเตียรอิมพร

ลอมจันทรมณฑล

แจ่มจักรวราชย์

ภุตศุขศรีสวัสดิ์

ครองราชฎรประชา

เรอลถิตย์ในมณ

อันเป็นบัณฑิตยวงษา

รภเพื่อจะสำราญ

โดยกระมลเบิกบาน

พิมานมุขสรวพรศรี

พวกพหลเส็น

เทพารักษ์อสุรินทร์

๑ วิทยากรคนธรรมดา
 ลีลาขงภมลิน

๑ คิวนแสงว โณไทย
 เสกจากพระมณ

๑ ไสวสงของครุฑ
 ขจรกลนสมาดา

๑ แลวทรงสำอางองค
 ประคัยสำหรัยไทย

๑ สัจวารพรวณเรองรอง
 โลยเลคประคัยฮา

๑ กำรงคสขทวหคค
 เปล่งปลั่งมลังเมลอง

๑ มงกฎมลรัตน
 พรวณรายทวพระสกนธิ

๑ สรรพสรรพาภรณ
 แลวทรงพระขรรคา

๑ เสกจากมณเทยรัตน
 เสกจสถิตยขลตงกสถาน

จรรวมาโคยถวิล

ทวทรงสกากล

อ่ำโกลสงทวภวกล

เทยรทองทพิยไสยา

ทวขวารัฐคนธา

อินธายอขจรลยใน

ขคเรกอ่ำโภย

วิภยิตอลงการ

แกวกก้องสวรวณมา

ภรณแจ่มจำหรัคเรอง

นพรัตนคาควรเมอง

ยระยบแสงทูนฤมล

งามพิพัฒน์แกวกฤททล

นรนาถนาถา

เพยงอมรแมนมา

วุชเทศห้าวหาญ

ทรบคกลยงโรงธาน

พิมานรัตนเกวียงไกร

๑ เสนาเฝ้ารายเรียง
เพียบพนพระโรงไชย

บงกคมเคียงเคารพย์ไทย
ข้าเรอทรกษพระจักร

๑ คำเกองขันเทองใน
ท้าวทอศทฤษค

หฤทัยนารถเปรมปรี
โคยขัญชรชำเลื่องชาย

๑ เป็นผาศกภาพ
กรมลจิตรมุงหมาย

แต่เข้าทรายเท่าสาย
คอยหาชายชาญสกาฯ

๑๖ " ข้างนนยงมครุธา
นภาพเรองฉรณ

มหิทธมหา

๑ เนาในสัวรรณับรรพคสิ
ในหิมเวกไฟรคาล

พลพนอนม

๑ สติคยเวไชยพิมาน
เห็นอรงรกขสิมพล

มลเทียรโอฬาร

๑ มยศัขรวารขกษ
ฤทธิศักตานานันต

ถวนหมนสนม

๑ เกรียงไกรในห้องหิมวันต
ทุกประเทศจขจักรว

ภานามสุขวรรณ

๑ คนธรรภกมภณทวิทยา
นภาพขอมขกษ

เกรงเทศฤทธา

๑ แม่น้ใครใผ่ผาดงค
พินาศม้วยท่อนคน

รัตนสัมพล

๑ ครุฑราชผาดผลาญขพัน
จะเคียวจะคาบถามลวน

ขไท่ผาฝน

๑ ขวัญแกนนดาวโคขควร
ขให้ศัทรโกลกกลาย

พิมานพึงสงวน

๑ ขมขตะหนเคียวคาย
ลำปล้ฎกีกาลชม

สุบรรณเวณวาย

๑ วันหนงวายตรีขันทม
ขกษาลำราญไสยา

เห็นขแท่นภิรมย์

๑ คุขสารนานนงนิตรา
กฏไนยเหตุยสาร

ทรงสุบินอันปรา

๑ ไท่ควงมนธากถนขจร
เซยชนครนตนกลสมหาย

กุสมพเกสร

๑ เปล่าสองวรหักถเค็จคาย
กยลนมีตรอศัจรวรย

ตรีระในกระมลหมาย

๑ ครันสุริยแสงส่องโลก
สว่างแผ่นภพท้าวทอง

พวรรณรังศรีสรรพ

๑ เวณไต่ยบัคชำระของค

ทิพย์รศ ไสวรสรง

วมลภักตร์ทวลกนถ

๑ แล่วทรงอาภรณ์อำพล

สังวาลสร้อยสน

สียงสขายโอฟาร

๑ สรรพสรรพพารณพิศาร

ภิกษุพิศการ

พิศกรคองเงินทรมณชาติ

๑ เสด็จจากเวไชยไพชยนต์

อานสตรามนต์

สามารถผูกพระทวาร

๑ ครนล้ำเรื่งกิจในการ

นันทะเห็จทยาน

ย้ายภักตร์จาเกาะกรุงศรี

๑ คำเกิ่งเริ่งแรงฤทธิ

เสด็จไต่ยวิถิ

วางทว้ายเวทาศหวนไหว

๑ คว้างคว้างวางวู่องไว

รายักกวกไกว

ตระลี่ยตระลอกอย่างขน

๑ จากบรรพตถิมพลพน

ตระขัตุคตล

แคนกรุงพาราณสี

- ๑ ยลมานพเขาวอนม
ของอาจอนไชยวชาญสกา
- ๑ งามพระพจนปภา
ทวยสรคัพท ไชงการ
- ๑ แต่เราคอยมานพนาน
นพงจะลิตามา
- ๑ ควรเราสอองทรงสะกา
สำราญในรัตนโรงธาร
- ๑ สขรรณียินพจนโองการ
สถิตยเทียมท้าวไทย
- ๑ กกล่าวเกลียงสรสารชานไช
จะจรทเวคังนนาน
- ๑ สมเค้ภาวนารณสคัพสาร
มานพอสาทรมา
- ๑ ครสแล้วท่าทรงสะกา
ปรารพภเพื่อระชิงไชย
- วรลักษณวิ
ไทรยสารเสนหา
- แต่เข้าคังปาน
- กลท่านจงมา
- ชนแท่นทองสถาน
- อาวาศเราไกล
- ยินชอยชอยการ
- ทวยชนบักษา

๑ พระครูอุบายย่อหย่อนไทย
ชำระในกลสะกา

ต่างใคร่มีไชย

๑ สองเล่นเนานานในปรา
ถ้อยทีถ้อยไชยชาญ

สวทแก้วรจนา

๑ แลสนเสนามาศยทวยหาร
สรรเสริญมานพผู้ ไกร

ยอยศภูบาล

๑ ทังพนแผ่นดินพภพนใคร
มานพนหอนมี ๗๖

จะเทียบเทียบมไทย

๒๑ ๒๒
๑ ข้างบนขุนงค์อรกาภิ
แท่นรัตนบุรี

สถิตย์ในมณเฑียรศรี
บันทมใน

๑ ยินศัพท์สารสำเนียงไทย
สำนักนิโรงไชย

ทรงสะทากลเนาไว้ใน
กัจจนา

๑ ภูวไนยทรงกลสะกา
ฤาเทพอสุรา

ทวยนิกรหมู่มาตยา
มาแต่ไค

๑ ึงภาศัพท์สารสำเนียงไส
ใครผู้ ไค

เสนาะสนันถึงปรางคใน
คู่อัจฉรรย

๑ ทรงสภาอาของค วิสัย	วิลาสหลากมานุษย์ใน
ไชนิกรโกถ	ชาวนัครา
๑ เทพิสัยสารกัเร่งปรา	รพย์ ไครยลพัคตร์มา
นพทรงสภา	ชำนาญชาญ
๑ ยักจากแท่นรัตนโอฬาร	ยทจรกลสถาน
แทยห้อง โรงทาน	กัแอบองค์
๑ แลลชคสอกในยนาบง	ยลมานพอนัทรง
โถมอนงค้เกศ	เส่นหา
๑ ยิงขวลหวลเหตุหรรษา	วิญจวลจิตต์อรัยพา
คัวยคัาฤคณา	กฤคิการ
๑ วัคร์มรักริงวลงลาญ	จิตต์ เจตน์ วลงจวนพาส
นุกปรุทธยจุการ	ค่อภรรคา
๑ ส่วนไทยพรหมทคัผู้สวา	มิไปแจ่งยขบลอา
การแห่งชายา	จำนงชาย
๑ สัยวรรณทอคทคัศนาหมาย	สัยเนตรอนงค้ ขวาย
เว่นในขเมียงหมาย	คัขกษ

- ๑ ขเว้มกุเล่่นห่่อนจลาจล ฎฎทวั่นรชน
กัยอขยรร
- ๑ ครานุกแพ่แก่มานพอน ฎฎมาเขกในวัน
นน่าสรวล
- ๑ ผ่ายครุฑธมัทฤทษ์สำรวล ฎฎมีไชยขิงยวล
กำเรียวใจ
- ๑ เล่นพลาวงพิศวงหลงไหล ฎฎในเมืออรไทย
กัเขิกขาล
- ๑ เพลาจวรรรจากสถาน ฎฎสุขบรรณก่ลาวสาร
ขำลาไทย
- ๑ ท้าวครุฑสัง่มาพผู้ ไกร ฎฎบรุษย์ท่านไป
แล้วหมั่นมา
- ๑ พระครุฑรบพจนบัญญัติ ฎฎขตกจากนัครา
กัคิลไลย
- ๑ กากัครนขลครุฑคลาไคล ฎฎองครันจวลใจ
รลลุงลาญ

๑ คินยังแท่นรัตนขนิาน

เข็ลยวกระมลกาล

สวาคโน

๑ สองหัตถกัทุมทรวงใน

ฮาวธาไลย

ละห้อยทวล

๑ มุงเมิลญาเขาวรรันทวล

มานพขควร

นีสรมร

๑ ทอของคองเห็นอฮาคนบณฐูร

วรภักตร์ชบชอน

ทรวงโคกา ๗:

๑๖ บัตนนัสบรรณกัปภา

รพภักวักการตา

กระมลเสียวคัลย์ ใน

๑ ฮ้าองควรรนุชยาใจ

เวียมรักพิศไสม

หฤทัยพยวลดครวญหา

๑ คิกหฤหนึ่งจักไครภา

อรส์หิมวา

ประเทศไพโรสณท สิมพล

๑ คิกญาหนึ่งเกรงจักวิ

ทราชสารจักมี

หฤทัยແหนงสกา

๑ ยิงคิกยั้งขวลเขาวมาลัย กาล โม โทพาล

เพราะกลกิเลศลามลวน

๑ บเกลียทกลวกำจกจวร ตระบักहनทวน

สามารถท้วยกาเมใน

๑ ควรกุล่วงลอบลักไทย นีราศเวียงไซย

สรุกขสิมพลพิมาน

๑ ตรแลวกลบเพศแปรปราน เป็นครุฑให้คทยาน

วางห้วยเวทาศหาทวน

๑ บักกางบกขของอ้ากล บงแสงสรียน

สกลมีคอรการ

๑ โอมอ่านสาครเวทเชียวชาญ จขสาครขันกาล

เป็นวายุพุกพานลมลว

๑ กลบกลอกเมฆหมอกออกปลิว ฝอยฝนเป็นทิว

ลของฟองฟุ้งอัมพร

๑ มคกกลุ่มคกลุ่มฟ้าคินทร ไพรพฤษคังขร

บ่อขอบบ่อขยับนขันภา

- ๑ อัครวรยบรรพาสขสถาน สารสำเนียงการ
 สนั่นในท้องอาศวี
- ๑ พันแสงแสงเหือกหายศรี พรรณรังวิคมี
 กิตาถมวหมอกมณทล
- ๑ พรหมทัตขทราขยขล ว่าครุฑกาลมนต์
 กำขังสุริยรังศรี
- ๑ ปองลอบลักรอกากิ ึ่งแสงตงฤทธิ
 ขให้ประจักษอาตมา
- ๑ ส่วนองค้อคเรศชยา นชเนาในปรา
 ลาทพิมานแมนผง
- ๑ ยินสำเนียงอัครวรยทรง คารหพิศวง
 ษนงคัทรหนกแตกาล
- ๑ เผยสิงหบัญชรในกาล นันตุในสถาน
 ประเทศทิศไตไต
- ๑ นคเรศเหตุการกาลไฉน ไร่รอยว่าไทย
 พิบคัจะพาสพาธา

๑) แแต่ก่อนห่อนเหนเปนขรา

กฏุขวานันนา

มีอัครรยัคณงล

๑) สขรรณครนถงพระมณ

เศียรทองเรอกัยล

วิมลภักตรگانคา

๑) ขนงคเขอนบงไนยนา

เนตรยลขักษา

กระมลประหวั่นหวาคไหว

๑) มีสารเสาวนิตามไป

ตุรทำนนามโต

แลศงจงแจงยุบล

๑) ครุทธิสทขคัยทสารอนุสน

สนองนาฏโตยกล

ให้แจงประกัยษอาตมา

๑) พคขมานพอนขรา

กฏุกลสกา

ประพฤติประเพทหลากหลาย

๑) เวียมยลวิมลภักตราสาย

สมรทวงเตยวทาย

เสน่หต้องตักใจ

๑) ัจงรยงงพิมานไฟ

ชนแท่นทองใน

ประสงคัประสขวนิกา

๑ ไคร่ภาส^๒หิมวา

ไถยแห่งคีชรา

เวไชยพิมาน^๑สิมพาลี

๑ กากิส^๑ตย^๒สาร^๓บ^๔กษ^๕

กล้าวกล^๑อิน^๒มี

จิตร^๑รงง^๒เกียร^๓ทิกาย^๔ใน

๑ ไซ่^๑ท้าว^๒ยของ^๓เขน^๔มิตร^๕ไม

ตรี^๑เสน^๒หนัน^๓โค

ฤา^๑ระ^๒ข^๓วล^๔จะ^๕ย^๖น^๗ค^๘

๑ ภรร^๑คา^๒ย^๓พิ^๔ตร^๕ย^๖ง^๗มี

จัก^๑จ^๒ร^๓สิ^๔ม^๕พาลี

นิ^๑รา^๒ศ^๓ท^๔ว^๕ย^๖ท^๗้าว^๘กล^๙โค

๑ ข^๑เร^๒ม^๓ท^๔้าว^๕สง^๖ว^๗น^๘ค^๙ช^{๑๐}ไ^{๑๑}น^{๑๒}ย

เน^๑ตร^๒ท^๓ว^๔ง^๕ห^๖ฤ^๗ไ^๘ท^๙ย

ข^๑เว^๒น^๓ข^๔ว^๕าก^๖จ^๗าก^๘จ^๙ร

๑ ค^๑ือ^๒ม^๓ห^๔า^๕ไ^๖พิ^๗ช^๘ต^๙ม^{๑๐}า^{๑๑}กร

เจ^๑ค^๒ย^๓รา^๔ญ^๕ร^๖อ^๗ญ

ง^๑ใ^๒ห^๓้า^๔ค^๕พ^๖า^๗ธ^๘

๑ ข^๑า^๒ป^๓น^๔น^๕ข^๖า^๗น^๘ท^๙ง^{๑๐}ล^{๑๑}ว^{๑๒}ง^{๑๓}กา

เม^๑จิ^๒ตร^๓ม^๔ิ^๕จ^๖ณา

ป^๑ระ^๒พ^๓ฤ^๔ติ^๕พ^๖รา^๗ก^๘ไ^๙ม^{๑๐}ต^{๑๑}ริ

๑ ค^๑ว^๒ร^๓ท^๔่า^๕น^๖ร^๗่^๘ง^๙ต^{๑๐}ฤ^{๑๑}ก^{๑๒}ค^{๑๓}ค^{๑๔}

พ^๑ง^๒เส^๓ย^๔ก^๕ระ^๖ษ^๗ต^๘ริ

ผู้^๑ม^๒ิ^๓ตร^๔ก^๕ค^๖ห^๗ว^๘ง^๙แ^{๑๐}ห^{๑๑}น

๒

๑ กระษัตริย์มัททกท้าวแสน

พิภพฤๅแคลน

กระษัตริย์จิงไผทควร

๑ ปกษาสทกษสวางสรวล

นชกล่าวนควร

แลเวียนมกัแจงกรรมลหมาย

๑ ท่อนมล้างไม้ตรีไหวย

สุญเสร์จเต็จทาย

ให้สองวิโยคโคกคัลย

๑ เราเลงขลในประจขรร

กาลสันสขสรวร

ซงประโยชนสืบไป

๑ ถังอรจระวางแรมไทย

ธิเบศร์ฤๅจะไร

ในมาตุคามฤๅมี

๑ นชเกล้าจกเนาสิมพลี

เวียนจกเกล้าศรี

สวาสฤๅไค้กลาศคลา

๑ กระษัตริย์ทกทักสิจกรวา

ขยลยวลกา

เมเหมื่อนนงกเค็คโถม

๑ พระนชพงครทอเกล้าโลม

ลาเพเกิดโลม

มนัคยวलयันคิ

- ๑ ปราโมทแหม่มโอยจู๋ไสศรี ยพร้อมพาทิ
 คอบสารสนองสกุณา
- ๑ กระทบเวณไคยจินคา ทราบกลมาษา
 ในมาตุคามสยไสมย
- ๑ กล่าวเกลยงกล่อมแก้วกลอยใจ ยียวลชวณไทย
 เชอชกแล้วเชยชมพลาาง
- ๑ ชำครแม่อย่าอ้างชนาง รัชชัญชมนาง
 พลาางชวณพระนชยาตรา
- ๑ เนานานเกลอกจวรเพลลา ครอบจากนคธา
 เมือสรุงรุกขลิมพลี
- ๑ กางกรอุ้มแก้วกาก็ จากแท่นมะณี
 นีราศพระมณเฑียรทอง
- ๑ ออกสัหบัญชชวโคยปอง สอหงัดถึประคอง
 ประทะอรุระเห็นทาว
- ๑ จากนคธาไสยสู้ค้ำว โคยเวหาราว
 ข่าไม้ไกลแต่นธาน

- ๑ แล่วภาจรล่องสาครศรี ทันทรนที
 สนิษุเขยวชฎงพงแสยง
- ๑ บัศพันละคตทวยแรง ควยเคชคำแหง
 สามารถควยเคไซพล
- ๑ มีน่านถงสถานพระมณ เทียรทิพไพชยนต์
 ภาณุชยงพิมาน
- ๑ โยมน่านสาครเวทเขยวชาญ กาลเคาะพระทวาร
 เสคักแห่งห้องไสยา
- ๑ วางองคอคเวศขคลา เหนือแทนอาภา
 บลลังกรตณชชวาลย์
- ๑ ม่านแพรวแพรวพรรณพศคาร แกวกองแกมกาญจน์
 พิพคมคังคารากร
- ๑ ประคยวิจิตรขจสุรณ ขานแสงศศิธร
 ขวรจำทรคยรรยงค
- ๑ พิศอาศน์ไสยาศน์ผองผง แทนทิพยอลง
 กฏจำรูสรุ่งเรือง

๑ สวรรณมณีรัตนมัลลเมธอง ช่วง โสติประเทือง
คือแสงประทีปส่องไส

๑ ศุขสารยานเบิกหฤทัย สมทิพเวไชย
ปราสาทประเสริฐโสภา

๑ พระครุฑกลีบเพศเปนมมา นุญญ์แน่นเส่นหา
นั่งแนบขนงคกาก็

๑ สองสวาสค์วิสมวลิต เห็นอแทนมณี
เสพโลมหนักปรีดา

๑ ขรรเทืองเรื่องรณกามา เขยชี้ชีสา
พิลาศเล่าโลมสมร

๑ โลมสมรวรรณชแนบนอน นอนแนบองค์อร
อรอิงอิงแอบอุรา

๑ อุราประทีบวรรณา ภูษฎาคลา
ทรวงแนบถ้านามาระศรี

๑ นามานแนบปรางคณาริ เข้ายวลกฤษติ
ประหวั้นทั้งยลกกลพาล

- ๑ กรเกษว^๕ระก^๕องเยาวมาลย^๕ ริง^๕ร^๕ค^๕ร^๕อ^๕ย^๕ปาน
ค^๕ง^๕เค^๕ว^๕ล^๕ค^๕า^๕เก^๕ย^๕ว^๕ก^๕ร^๕อง
- ๑ แวง^๕ร^๕ก^๕ว^๕ม^๕ร^๕ค^๕ส^๕ม^๕ล^๕อง ส^๕ม^๕เส^๕น^๕ห^๕ส^๕ม^๕พ^๕อง
ภ^๕า^๕น^๕ภ^๕ย^๕ป^๕ระ^๕ส^๕บ^๕ป^๕ระ^๕ส^๕ง^๕ค^๕
- ๑ ห^๕ร^๕ว^๕ษ^๕ห^๕น^๕ช^๕น^๕ช^๕ม^๕บ^๕ษ^๕ย^๕ง ก^๕ช^๕ก^๕ล^๕น^๕อ^๕น^๕ง^๕ค^๕
พ^๕ระ^๕น^๕ุ^๕ช^๕ท^๕ร^๕พ^๕ท^๕ร^๕า^๕ย^๕ใน
- ๑ เส^๕ว^๕ร^๕จ^๕ส^๕อง^๕ส^๕ง^๕ว^๕า^๕ค^๕พ^๕ิ^๕ค^๕ไ^๕ส^๕ม^๕ย ย^๕า^๕น^๕เ^๕ก^๕ห^๕ฤ^๕ไ^๕ท^๕ย
ส^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕ส^๕ำ^๕ร^๕ว^๕ล^๕ไ^๕ส^๕ย^๕
- ๑ เนา^๕ใน^๕ไ^๕พ^๕ช^๕ย^๕น^๕ร^๕ั^๕ค^๕นา พ^๕ิ^๕ร^๕ม^๕ย^๕เ^๕ป^๕ร^๕ม^๕ป^๕ร^๕า
เส^๕ว^๕ย^๕ส^๕ว^๕ล^๕ค^๕เ^๕ย^๕ม^๕ส^๕า^๕ร ๖๖
- ๑ ย^๕ิ^๕ค^๕น^๕น^๕พ^๕ร^๕ห^๕ม^๕ท^๕ค^๕ บ^๕ร^๕ม^๕ก^๕ระ^๕ษ^๕ิ^๕ท^๕ร ค^๕ิ^๕ร^๕ส^๕ณ^๕ง^๕น^๕แ^๕ค^๕ค^๕า^๕ล
อ^๕ค^๕จ^๕ร^๕ร^๕ย^๕ค^๕ว^๕ย^๕ก^๕า^๕ร ย^๕ัน^๕ภ^๕า^๕ค^๕ิ^๕ร^๕ย^๕ท^๕ส^๕า^๕ร ส^๕ร^๕ส^๕ำ^๕เ^๕น^๕เ^๕ย^๕ง^๕ป^๕า^๕น
ย^๕น^๕พ^๕เ^๕ล^๕ง^๕ป^๕ระ^๕ไ^๕ย^๕ก^๕ล^๕ป^๕
- ๑ ท^๕ว^๕ท^๕ก^๕ป^๕ระ^๕เท^๕ศ^๕ บ^๕เ^๕น^๕เ^๕น^๕เ^๕ห^๕ต^๕ เ^๕ห^๕ต^๕ก^๕า^๕ร^๕อ^๕ค^๕จ^๕ร^๕ร^๕ย^๕
ห^๕อ^๕ง^๕ห^๕า^๕ค^๕ห^๕า^๕ว^๕ห^๕น ห^๕น^๕แ^๕ห^๕ง^๕ท^๕ก^๕พ^๕ว^๕ร^๕ณ^๕ พ^๕ั^๕ณ^๕แ^๕ส^๕ง^๕แ^๕ส^๕ง^๕ฉ^๕ฉ^๕น^๕
ม^๕ว^๕จ^๕ย^๕จ^๕ก^๕ร^๕ว^๕

๑ ฟุ่มฟองฟองฝน น่านนองนงชน กลกาลเมฆา
 วายพิคพิคพาน พานพนธรา เพียงจักรพาธา
 ธานีให้ลาญ

๑ ฌอพาพาลัน เบืองบรรพตหวัน ไหวพฤกษ์ไพโรศา
 สารเนียงอสัน นั้ใช้รตุกาล กลโคจิงคาล
 ทุกพรพรรณานา

๑ ขกเหือกทายเหตุ ครรจากนัคเรศ กลแคนหิมวา
 สนนันันภา อิงอในอา กาศวายุเมฆา
 เลอมสนเล็จสุญ

๑ สรีเขนทรเปล่งปลั่ง ช่อชวงพรณรงง ศรีสองโลกย์จรูญ
 จำรัสรุ่งเรือง ประเทืองแผ่นพน ยลทวทั้งมูล
 ทิศทวธำตร

๑ สายฉห้เวลา ฉุนทฤทัยปวา รกทวัยกาก็
 มชเนาแห่งห้อง แท่นทองรุจ เออเหตุการน
 จักเขนฉันไค

- ๑ ตรีแล้วนรนาถ จากขลกลึงอาศน์ วรรษาทคัลโดย
 จำเนียรสูห์อง แทนทองอำไภย ขยลอรไทย
 ขนาถจิตรพล
- ๑ เลงอรุขหัง จรรยปรารงค์ทอง ท้วพิมานมณ
 เทียรทพิยไสยาศน์ ราชอาศน์อำพล ขพานตาลฉงน
 กรรมลทมองหมาย
- ๑ มีพจนโองการ กำหรัทวิรสสาร แก่สนมทั้งหลาย
 พเลียงขวิรกษ องค้อคฤาสาย โฉนุชน้องทหาย
 ห่อนเหนหนไต
- ๑ ปวงสนมสนองสาร ทูลไทยผู้ผ่าน สกมลภพไตร
 น้องท้าวอัครเรศ นฤเบศเนาใน มณเทียรทองไส
 ยาศน์เยาวเอกา
- ๑ เกศกาลวิขัต ชรวงไทยไตรมณัศ กัลวไภยพารา
 นีราศปรารงค์ใน คลาไคลธรา คตโคยจินตา
 พิงหน้ายหนไภย

๑ ท้าวอินทมนัส ทั่วยอรแล้วตัวส แก่สนมนางใน
 เร่งเรววิชรอน ทวงสมรสเค็จโค หางขบภพไทย
 นิเวศสูสสถาน

๑ บัศสนมกำนัล กัมเกล้าอภิวันท์ รัชราชโองการ
 จากขรวงศ์พิมล เทยวคั่นถนถาน เปลาปลอกขบพาน
 ภขแห่งหลโค

๑ หักถรมุรณ ออก ไออศจรวรย์ จรวขวงงใน
 หาแห่งสามหน คั่นแห่งหนโค ขยลอรไทย
 คนส์พิมาน

๑ ถงกมกราชเกล้า ถวายขงคณเคา รพทลสนองสาร
 คั่นทุกทำยล ขยลเขาวมาลย์ เปลาปลอกขบวยการ
 ภูลทุกชชาทร

๑ ภูวนารถศกขัยสาร กระมลพิการ ทาลโคกเพิ่มภูล
 ไออรสุทสวาส นิราศร้างสูญ เจ็บจิตรข้มขุ่น
 ขานรมสมไฟ

๑ อ้าเอนคนช^บ นชเส้น^วที่^วเรียม^วลศ^ว สุกสวาสนาง^วใน
 ไนบเนต^วร^วกษ^ว สุก^วท^วว^วง^วใจ ใจ^วย^วว^วน^วท^วา^วไทย
 ไทย^วท^วา^วว^วน^วอ^วง^วห^วาย

๑ น^วอ^วง^วห^วาย^วท^วา^วห^วน^ว ท^วน^วไ^วค^วย^วย^วล^ว ช^วล^วช^วี^วพ^วพ^วาง^วว^วาย^ว
 ว^วาย^วร^วัก^วร^ว้าง^วแ^วร^วม^ว แ^วร^วม^วโร^วย^วค^วล^วา^วศ^วค^วล^วาย^ว ค^วล^วาย^วจ^วา^วก^วก^วร^วก^วาย^ว
 ค^วล^วไ^วค^วว^วง^วส^วม^วร

๑ ค^วว^วง^วส^วม^วร^วส^วม^วอ^วจ^วิ^วต^วร^ว จ^วิ^วต^วร^วจ^วำ^วน^วง^วพ^วิ^วศ^ว พ^วิ^วศ^วไ^วส^วม^วย^วอ^วา^วว^ว
 ท^วว^วง^วย^วเ^วล^วำ^วท^วย^วช^วร^ว เ^วร^วา^วะ^วว^วร^วจ^วา^วก^วจ^วร^ว
 ร^วำ^วน^วร^วอ^วน^วท^วฤ^วไทย

๑ ท^วฤ^วไทย^วร^วม^วว^วง^ว ค^วือ^วศ^วร^วค^วิ^วค^วต^วร^วง^ว ค^วา^วน^วพ^วิ^วศ^วท^วร^วาย^วใน
 ใน^วส^วก^วน^วร^วก^วาย^ว ฤ^วา^วค^วล^วาย^วค^วล^วี^วใจ ใจ^วช^วุ^วน^วม^วุ^วน^วไ^วท^วม^ว

ก^วร^วอ^วอ^วร^วา

๑ อ^วร^วา^วค^วอ^วย^วร^วร^ว พ^วต^วเม^วร^วม^วา^วค^วน^วน^ว เท^วา^วท^วย^วฤ^วา^วค^วล^วา
 ท^วก^วช^วเ^วย^วง^วแ^วล^ว่^วน^วภ^วพ^ว ย^วง^วอ^วร^วน^วพ^วส^วา ค^วร^วล^วิ^วน^วอ^วุ^วค^วิ^วน^วพ^วา

ท^วน^วา^วท^วน^วน^วภ^วล^วท^วร^วว^วง

๑ พนทรวงท่น่วงหนัก ตกชั้วก้วยนงลักษณ ลาทกชั้วทงปวง
 ใ้บชั้วแสนโคก วิโยคไกลทวง สมรไกลเรือนหลวง
 ละเรียมเออองค

๑ เออองคอางวาง กำศรวลครวญควาง หฤไทยพิศวง
 ท้วยอริยุพิน นรินทรเรงทรง กรรแสงเพียงปลง
 ชพิตรเพราะนาง

๑ เพราะนางท่างห้อง ห้องครานหมอง หมองสิ้นทงปราง
 ปราสาทประไพ ไพชยนต์แห่งนาง เคยสถิตย์แต่ปาง
 กอนนั้นเปล้ากาย

๑ เปล้ากายปลายเว้น ไครเลยจักเปน ซายาเหมื่อนสาย
 สมรจากไพชยนต์ ขยลเรียมฟาย น้าเนตรคอสาย
 สิ้นธุ์อารนานอง

๑ ไ้อรจำพริต พรากสองวรหัตถ์ หฤไทยหมั้นหมอง
 เคยร่วมอาศน์เคยว กรเกยวตรคอง เคยแนบทรวงน้อง
 น้องแนบชายไท

๑ โฉน้าอนาถ ปรานีนุชนารอด - เคยเนาปรารงค์ ใน
 จรจากพระมณเฑียรรถลท้าวโค ศุขทุกขชุกโถย
 ขยลพนิศา

๑ โฉน้าอวยขาปกรรรม์ เราพรากสั้วจ่า จากคู้ให้ฮ้า
 ทุรวัยนิราศ ป่างชาติพาสา เวนนิงงมา
 เขียนในปจจุบัน

๑ โฉน้าเสียดาย ทวงสมรฤาวย คุมคู้ฮอสนัน
 ปรารงค์ยล นฤมลแต่วัน นไปไกลกัน
 ทรายม้วยชนมา

๑ โฉน้าฮาไลย นุชเคี้ยวเท็จไป หลากล้ำไฉนนา
 ฤาไตรลอบลัก องค้อคชายา ภาอรสุตา
 สู้ท้าวแคนโค

๑ ฤาไทยเทวา ฮารักษ์รักษา กรุงธานีใน
 มาลักบังอร เรรันช่อนฤาไฉน ไปทรายหญไทย
 ชิงกลกีกา

๑	กาญจกัษมรเมศ	สหัสไนยกลัษเพศ	จากเทวโลกา
	ภานชดาวทน	ไปชนเวหา	สู่ไตรตรังษา

ยชิตเมวศิวิ

๑	กาญจน์เทวา	สุยามอำมรา	นิมมานรติ
	จำนงจงรัก	อรอดคากิ	แล่วภาเทพิ
	นิราศนัศรา		

๑	กาญจกัษนารณ	อินันทมอาศัน	ชาติภุขงคัษรา
	กฏในสายสินธิ	นวินทวเสกัษมา	ชมอรแล่วภา
	สู่สายสมุทไทย		

๑	กาญจกัษลัษ	เสกัษอศุภาศวิ	ลิลลาจากไกร
	ลาศบรวพศศิ	คตทปรางคั ใน	ภยพานอรไทย
	เสนัษแล่วภาหนี		

๑	กาญจกัษยาธร	คนธรวพลัษญจร	ภยอรกาคิ
	จำนงจงรัก	ล็กเห่นอศวิษ	เหมกกุณันมิ
	แห่งห้องหิมวา		

๑ ฤๅสุบรรณราช ฤทธิรงค์ของอาช เหาะทาศเวหา
 ชลปรำงค์พิมาน ฉกฉวยพวยภา ของค์พระเขาวธา
 สรรกขลิมพลี

๑ เร่งคักจิตรชน ไปแจ่งยุบล กตแห่งกาทิ
 ทุกข์ทวยวิโยค ทรงโคกแสนทวิ สองวรหัตถิต
 อระประปราณ

๑ นำนเตรท้าวไทย เปนโลหิตไหล หลังลงค้อธาร
 ชายภักตร์สกนธี นองชลไครปาน พระองค์ขมลาญ
 ชีพิตรคักโยย ฑะ

๑๖ ๑ ชักปวงก้านัดเนองใน ยินสุเสียงไทย
 ธิเบศในทขันทม

๑ กำวิหะคคัท้าวพรหม ทัตให้ปรารมภ์
 หฤไทยลาญสวาสใน

๑ สาวสนมรงมฮาไลย คาลโคกรำไว
 กำครตกรรแสงแครงครวญ

- ๑ พระไทยให้โหษรัญจล เกรงเกลือกปลระชวร
ชุกโรคะเบียนบีธา
- ๑ พระจกมลลาชัพอวา ไลยสู่มทา
พิมานเมืองแม้นสวรศ
- ๑ จกจากแผ่นภพถงกรรม เลี้ยคฤงฆารอิน
ชคมสวลศเลอมสญ
- ๑ นรนาทรทุกชาทร ค้ารหะแล่วทล
แต่ไทยธิเบศนาถา
- ๑ ข้าพระผู้ผ่านภพธา นิตนเทวศฮา
ศรรควันนราศเขาวมาลข
- ๑ โศกนักชนม์จกลายลาญ ชัพถงแก่กาล
ท้วยโมหทุกขแน้นใน
- ๑ เชิญคลาญโศกรัญจลใจ เยือนสมประทีใน
กมลหฤทัยเขิกขาน
- ๑ เลี้ยทุกขเสวยศุขเสอมสาร ครอบแสนคฤงฆาร
อนงคองเนกเนองใน

- ๑ พระผ่านไอยศวิยะราไชย ขึ้นสากลไกร
จะไรگانกาหอนมี
- ๑ สุมะรุดาหอนไรศรี ลาลายวิชัย
มณีสวรรณานา
- ๑ สาคกรหอนไรมีจฉา จวเข้าเหรา
อิกทังโลนามังกร
- ๑ พรหมทศพงอรรธอาวร ไกรธคือไฟฟอน
มุ่นในสกนอันนฤบาล
- ๑ เข่งสรสิงหนาทโองการ คือสหแผคผลาญ
สรวพสัทวจะผลาญชีวี
- ๑ ทรงขรรคาวุธไชยศรี แก้วงเพียงขสน
จะเปล่งจะปลิวอัมพร
- ๑ จวงพิภพมาฏรานรชณ สาวสรวชอกชอน
นิราศพระมณเทียรไชย
- ๑ พระเร้งแค้นเคืองเนองใน ราชตรีบไส
ยาคอิงฮาคันไคกา

๑ นารถกเวนแจ้งใจก็ปรา
วโยคชนงคกาก็

รพภักด้วยราชา

๑ ชนาถอัครรรยพงมี

จงขอเทพี

นिरาศพระมณเฑียรสถาน

๑ ภรรทามลทุกขาตาล

โคกเพียงลายลาญ

ชพิตรเพราะเหตุกามา

๑ รอยมีผู้หนึ่งเส่นหา

ภาอรณาคา

ไปสู่ประเทศที่ไกล

๑ พรหมทศยชลกลใน

จะแสงทองแจ้งไข

คคให้ทราบอนสนธิ

๑ ทริแล้วจรสู่พระมณ

เฑียรทองไพชยนต์

สำนักนสมเค็งนาถา

๑ ยอกรเห็นอเคียรวันทา

ทูลสารนรา

วิเขศผู้ผ่านธานี

๑ พระอย่าโคกด้วยกาก็

วิตกยังมี

หฤทัยลาญสวาสใน

๑ พระนชนิราศแรมไกล

ท้าวถึงท้าวโต

คก^คพง^คให้^คสลับแสง

๑ พระสกับนารถกเวนทลแสง^คตง^ค เยอนพงนา^คแถลง^ค

ทว^คย^คส^คร^คค^คย^คท^คเล^คียง^คไส^ค

๑ คนอรรพ์^คท^ค่าน^คกล^ค่า^คว^คน^คไฟ^ค

เราะ^คช^คอ^คบ^คห^คฤ^คไทย^ค

แล^คพ^คง^คเร^คา^คย^คิน^คพ^คง^คนา^ค

๑ ผิว^คก^คง^คน^คัน^คท^ค่าน^คง^คง^คมา^ค

อา^คษา^คท^คว^คย^คป^ครา^ค

ร^คภ^คย^คช^คง^คใน^คก^คล^คอ^คุ^คย^คาย^ค

๑ ส^คย^คเส^คา^คะ^คท^คา^คง^คท^คก^คพ^คาย^ค

ให้^คร^คู^คเ^คง^คอน^คส^คาย^ค

อน^คง^คค^คเน^คา^คท^ค้าว^คโต^ค

๑ ม^คา^คน^คุ^คษ^คย^คน^คิ^คกร^คฎ^คา^คไ^คคร^ค

ค^คิล^คป^คส^คา^คต^คร^คมา^คท^คใน^ค

ค^คุ^คณ^คส^คา^คต^คร^คเว^คศ^คไ^คช^คย^คช^คา^คณ^ค

๑ อา^คจ^คท^คล^คไฟ^คช^คย^คน^คต์^คใน^คก^คาล^ค

น^คี้^คล^คก^คเ^คย^คา^คว^คมา^คล^คย^ค

ไป^คสู่^คป^คระ^คเท^คศ^คท^คิศ^คโต^ค

๑ น^คา^คร^คถ^คก^คว^คเ^คน^คค^คิล^คป^คช^คา^คณ^คไ^คช^คย^ค

ย^คิ่ง^คม^คา^คน^คุ^คษ^คย^คใน^ค

ก^คร^คง^คน^คั^คค^คเว^คศ^คฎ^คา^คป^คา^คน^ค

๑ เปรมปราชณฺ์ในจิตรชำนาญ ร่วมเนตรร่วมปราณ
ทวิยสตัยธรรมประจัก

๑ พงอาษาทวิยใจลัก

คพิงขรรักษ์

แต่เราผู้เป็นนาถา

๑ คนธรรพสันของสารทวิยสา

ธรไทยอย่าปรา

รภยถงอนงคแห่งสมร

๑ ข้าจักทลท้าวแห่งธ

ไทยจากนคร

เมื่อยามสายฉทเพลลา

๑ ย่างมานพชาญสกา

เล่นแล้วลิตา

ทรวทอนงคทายตาม

๑ มานพนั้นใช้ชายทราม

ไยแจ่งชังนาม

กรญาปรากฏโต

๑ ธรทงองอาจเกรียงไกร

ขย้อท้าวไท

วิเบศร์ผู้ผ่านไศศวรรมย์

๑ รอยเทพวิทธยาคนธรรพ

ทานพลขรรณ

กัลยเพศเป็นมานษา

- ๑ ingskalakijrarakhaya นภาพมहा
มhitthi-ke-sopha
- ๑ ingsakarakhamon เทยวเหาะทาวหน
ไปสู่นาครโต
- ๑ พระศกขศกขทสารขานไฟ เราะตฤกนิกใน
แมนเหมื่อนคนธรรพจินดา
- ๑ ควรรเภาคอกขชายชาญสกา เวลาขรคลา
เมือสูंपระเทศคาวโต
- ๑ มนนทลากมมนุษย์ใน เขตวรรษวงกรุงไกร
รอยรูปนิมิตรมาตล
- ๑ นารลกเวนจงเริ่งชวาชชวน ให้แจ้งค้ายล
คคิจงทรายโตยการ
- ๑ เสร์จแลวจะขุ่นบ้านาน แล่นสาวคฤงฆมาร
สมบศัพพคมเนองใน
- ๑ คนธรรพรัยไซงการไกร ทูลสนองสยไป
ขอท้าวเรอขยารอนวน

- ๑ เพื่อซักถามข่าวกระษัตรา พรหมทัตผู้สวา
 มินุชอยู่โพนเปนนไฉน
- ๑ กากีสนของสารยักใจ ทำวักคัลไฉน
 ยังกรุงพาราณสี
- ๑ ละนุชเนาในลิมพลี เองคัมมิ
 เพชนพองทวยน้องฮาไฉน
- ๑ ขเคยอยู่เกี่ยวทวยไฉน เกลือกชุกเข็ญไฉน
 จักผนภักตร์พึงใครมิ
- ๑ ภาณชมาเนารุกขลิมพลี แล่วจกจากศรี
 สุกาเอองคแน่งทวย
- ๑ พระครุฑพงสาร ไฉนสาย สมรอย่าหมองหมาย
 กัลวไฉนจะพาลพาธา
- ๑ ศักรแห่งห้องหิมวา ไฉนพงกัลวธา
 นุภาพฤาหารมาทล
- ๑ พระทวารผูกค้วยพระมนต์ ในภพขยล
 ผู้ใดจะแก้ไค้คาย

- ๑ วันนั้นพอกกระษัตริ
 ยันดงก์ मुख วิจารณ์
- ๑ ยลภักตร์มานพคต
 อำนาทเรองฤทธิ
- ๑ พระมุงขเบอนเนตร
 กชแลวเชอกรทรวง
- ๑ เขอนพจโนวาท
 มจรศปราไศรยสาร
- ๑ ครอบมัวร์ลักษณ
 ยลลنگกรตนประไพ
- ๑ สขรรณครนยนิสาร
 สู่สถิตยแท่นมหา
- ๑ เลงยลวิมลภักตร์
 พรวรณเค้ราโคกทวยนิ
- ๑ แล้งไล่กลตามข่าว
 กฏไทจงภักตรา
- พรหมทศสถิตยสถาน
 ท้าวเชอทอศทฤษกี
- แจ่มมณฑลมหคไสศรี
 คุกกงดีหยรรยง
- แต่วรเกษเท่าถึงบง
 คำวิหพระไทยแห่นางาน
- มีพระสาคนไซงการ
 ยให้มานพแหงใจ
- เชิญสำนักนี้สำราญใจ
 เพื่อประพฤตกลสกา
- ไทยในกาลนั้นจึงคลา
 ยันดงก์ मुख สวรรศรี
- วรกระษัตริมนหมองมี
 ราคแรมร้างพนิตา
- ฮาคุรท้าวไทยผู้ปรา
 หมองมณฑลเพื่อเหตุไค

- ๑ ขอเชิญเรอกล่าวกล
กิจนึ่งแฉงใจ
- ๑ พระพิงครุธถามข่าว
วังเกียจกลวาท
- ๑ ข้าคุณมานพ
ขอบคุณด้วยใจสา
- ๑ พระแกลลงเล่ายุบล
ชาจิตรเราเกิดนิ
- ๑ สุขวรรณทรายกลไทย
บังไว้ โดยค่านึง
- ๑ นึกปลางเรอสรवलใน
ท้าวแล้งเสธิบาย
- ๑ ห่อนแฉงว่ากลฮาตม์
มาลอบล็กภาการ
- ๑ ส่วนไทยเรอปรารภ
แก้งหน่วงให้จินคา
- โดยยุบลคักโต
ข้าปรารภด้วยจักรกรวิ
ครแล้วกล่าวสารอนันมี
ทอบมานพด้วยมายา
ท่านปรารภกล่าววจินา
ทรถามข่าวเพื่อไม้ตรี
โรคในสกนธ์กาลเขียนขี
ราศร้างศุขทุกขรมรัง
กิจภายในสุขุมพิง
ในกมลห่อนให้พราย
จิตรแฉงใจแฉงเอมสาย
ยบอกขรรถ โดยสัจสาร
สุขวรรณราชแก้งแปรปรารณ
คานีราศจากราชา
ชวนมานพทรงสกา
จักให้นารถฤเวณตาม

๑ พระครูอินขันธ์ญา

ทรงสกลาขีตขาม

ละเลงคึกคึกความ

ว่าคนธรรพจะชื่อนกลฯ

๑๖
๑ วันเมื่อพระครูอินขันธ์ญา

โรงธานขุมพล

คนธรรพเฝ้าอารธนาเถา

๑ ขันคณิศรน้อยสหายมา

นพแลวกลกล

ไคลสู่สำนักขันธ์ญา

๑ ตรึกความทวงความ ไทยกกล

คุณสาครามนต์

จินตจาเรแจ่งใจของ

๑ แม่นมลายสาธิตพิศวงสนอง คุณท้าวผู้ครอง

ในยุคศิครวมเพริศพราย

๑ จักปรากฎเดริยสีญาสาย

ขแคล้วกัลลวราย

๑ ขีพิศวงบำรุงนาถา

๑ มานุษยนอวเทพา

๑ สรรเสริญคุณา

๑ แห่งฮาตมท้าวภูมนต์

- ๑ ทวีแคว้นไทรยงสรงชล วรรณจักร์สกนธ์
 กัหมคมลทิลเลียมสาร
- ๑ สัรพสรรพากรโอฬาร มาไลยแกมกาญจน์
 สังวารวิเชียรอำมรงค์
- ๑ เห็นขรรควอกายองค์ ธนค์กคทรวง
 สกั๊กแหตังศรอันไกร
- ๑ เสรีจคนธรรพคัลไลย ทลทึโรงไชย
 คอยเมอมาจนพจักกลา
- ๑ พระครุฑทรงกลสภา จวยจวนเพลา
 ลาไทยผู้ผ่านธานี
- ๑ จากถานขลลังกมุขล ลาหากบุรี
 คนธรรพคคตามท่อนคลาย ๗๖

(ทมคณะชัยเพียงนั)

